

Ö?retmenler ?çin Kayna?t?rmayla ?lgili Mesleki Yeterlik Geli?imi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenler ?çin Kayna?t?rmayla ?lgili Mesleki Yeterlik Geli?imi Ölçe?i.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27217>

Özet

Öğretmenler için Kaynaçtarmayla İlgili Mesleki Yeterlik Gelişimi Ölçeği, öğretmenlerin kaynaçtarma eğitimi uygulamalarına yönelik algılanan mesleki yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle öğretmenlerin mesleki yeterlik alanındaki gelişim ihtiyaçları ve mevcut yetkinliklerini değerlendirmeye odaklanmaktadır. Başlangıçta 70 maddeden oluşan ölçek, kapsamlı geçerlik ve güvenirlik analizleri sonrasında 38 madde ve 7 alt faktörlü nihai yapıya ulaştırılmıştır. Ölçek, yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olup, eğitim bilimleri alanındaki araştırmacılar ve uygulayıcılar için önemli bir değerlendirme aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kaynaçtarma Eğitimi, Mesleki Yeterlik, Öğretmen Yeterlikleri, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı, Ölçek Geliştirme, Özel Eğitim, Faktör Analizi

Yazarlar

M. Abdalbaki KARACA, Hakan SARI

Amaç

Ölçeğin temel amacı, görev yapan öğretmenlerin kaynaçtarma uygulamaları çerçevesindeki mesleki yeterlik algılarını sistematik ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu yeterlikler, öğretim yöntemlerinden yasal sorumluluklara kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Ölçek, öğretmenlerin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini ortaya koyarak, hizmet içi eğitim programlarını ve mesleki gelişim faaliyetlerinin planlanmasına bilimsel bir temel sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçek, Karaca (2018) tarafından Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Geliştirme süreci, öğretmenlerin karmaşık ve çok boyutlu olan kaynaçtarma görevlerini yerine getirme konusundaki öz yeterliklerini ve bilgi düzeylerini belirlemeye odaklanmıştır.

Yapı

Öğretmenler için Kaynaçtarmayla İlgili Mesleki Yeterlik Gelişimi Ölçeği, öğretmenlerin kaynaçtarma uygulamalarındaki yeterliklerini yansıtan yedi ana boyuttan oluşan çok faktörlü bir yapıya ölçmektedir. Bu yedi faktör, bir öğretmenin özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerle başarılı bir şekilde çalışabilmesi için sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumları temsil eder.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapılar şunlardır:

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Farklı öğrenme ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerini uygulama yeterliği.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP): BEP hazırlama, uygulama ve değerlendirme becerisi.

Tanımlama ve Değerlendirme: Öğrenci ihtiyaçlarının belirleme ve ilerlemelerini izleme süreçleri.

Görev ve Sorumluluklar: Kaynaştırma sürecindeki idari ve etik sorumluluklar.

Materyal Geliştirme: Öğrenci özelliklerine uygun eğitim materyalleri tasarlama ve kullanma.

Aile Eştirimi ve İşbirliği: Ailelerle etkili iletişim kurma ve onların eğitim sürecine dahil etme.

Yasal Düzenlemeler: Kaynaştırma eğitimi ile ilgili ulusal ve uluslararası mevzuata hakimiyet.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, kapsam, görünüş ve yapı geçerliliği olmak üzere üç ana başlık altında titizlikle yürütülmüştür. Başlangıçta oluşturulan 70 maddelik havuz, uzman görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşü almak amacıyla özel eğitim bölümünden 4 öğretim üyesi, ölçme ve değerlendirme bölümünden 1 öğretim üyesi ve 8 özel eğitim öğretmenine başvurulmuştur. Bu uzman görüşleri, ölçeğin görünüş ve kapsam geçerliliğini sağlamıştır.

Uzman incelemesi sonucunda 6 madde çıkarılmıştır. Ardından yapılan istatistiksel analizler ve faktör analizi sonucunda, faktör yükü 0.40'ın altında kalan 22 madde daha ölçekten çıkartılarak madde sayısı 38'e indirilmiştir. Bu karar aşamasında, literatürdeki 0.25 (genel kabul), 0.35 (Özmente, 2006) ve 0.40 (Kuzgun ve Sevim, 2004) gibi farklı korelasyon değerleri baz alınmıştır. Yapı geçerliliğini değerlendirmek için yapılan analizlerde, verilerin faktör analizi yapmaya uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ile test edilmiş ve KMO değeri 0.949 olarak oldukça yüksek bulunmuştur. Bu değer, verilerin faktörleştirme için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha değeri ile hesaplanmıştır. Öğretmenler için Kaynaştırmayla İlgili Mesleki Yeterlik Gelişimi Ölçeği'nin genel Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.977 gibi çok yüksek bir değere sahiptir, bu da ölçeğin mükemmel düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin alt faktörlerine ait güvenilirlik katsayıları da yüksek bulunmuştur:

Tanımlama ve Değerlendirme: 0.935

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı: 0.915

Aile Eştirimi/İşbirliği: 0.927

Görev ve Sorumluluklar: 0.929

Yasal Düzenlemeler: 0.928

Materyal Tasarlama: 0.919

Ö?retim Yöntem ve Teknikleri: 0.798

Tüm alt faktörlerin güvenilirlik katsayıları'nın kabul edilebilir sınırların (genellikle 0.70) oldukça üzerinde olması, ölçeğin tüm boyutlarda güvenilir ölçümler sağladığını teyit etmektedir. Ayrıca, alt ve üst grupların puanlarının aritmetik ortalamaları arasında bağımsız t-testi sonuçlarına göre anlamlı farklılık ($p < 0.001$) gözlenmiştir. Bu bulgu, ölçeğin öğretmenlerin algıladığı mesleki yeterlik düzeylerini başarıyla bir şekilde aydınlatılabildiğini ve dolayısıyla iç geçerliye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Analizde temel bileşenler (principal component) yöntemi ve öz değeri (eigenvalue) 1 ve üzeri olan bileşenlerin seçilmesi kriteri esas alınmıştır. Bu analiz sonucunda ölçeğin 7 faktörlü bir yapıya sahip olduğu doğrulanmıştır. Bu 7 faktör, toplam değişkenliğin %74.692'sini açıklamaktadır, bu oran sosyal bilimler ölçekleri için oldukça yüksek ve tatmin edicidir.

Faktörlerin madde dağılımları ve isimleri şöyledir:

Faktör 1: Tanılama ve Değerlendirme (s31, s30, s33, s32, s29, s35, s36 maddeleri)

Faktör 2: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (s13, s21, s22, s20, s19, s15 maddeleri)

Faktör 3: Aile Eğitimi ve Birliği (s67, s66, s68, s65, s25, s24 maddeleri)

Faktör 4: Görev ve Sorumluluklar (s38, s37, s39, s40, s42, s43 maddeleri)

Faktör 5: Yasal Düzenlemeler (s73, s74, s72, s75 maddeleri)

Faktör 6: Materyal Geliştirme (s55, s56, s54, s57 maddeleri)

Faktör 7: Öğretim Yöntem ve Teknikleri (s6, s4, s7, s9 maddeleri)

Ölçek Yapısı

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Ölçeği (5-point Likert Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğretmenler (Teachers)

Age Group: Yetişkin (Adults, actively teaching professionals)

Population Details: Kaynaştırma eğitimi uygulamalarında görev alan sınıf ve branş öğretmenleri.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire)

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Test Yılı?: 2018 (Yüksek Lisans Tezi yayın yılı?)

İletişim: akaracaegitim@gmail.com

Kullanım Şinleri ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalarda ve eğitim uygulamalarında genellikle tez referans gösterilerek kullanılabilir. Ticari kullanım için yazarlardan izin alınması gerekmektedir.

Tez Merkezi Linki: tez.yok.gov.tr

The original PDF can be downloaded here: ogretmenler-icin-kaynastirmayla-iligili-mesleki-yeterlik-gelisimi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Karaca, M. A. (2018). *Kaynaştırma eğitimi programlarının öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarındaki mesleki yeterliliklerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kuzgun, Y. ve Sevim, S. (2004). .

Özmenteş, S. (2006). .

Öğretmenler için Kaynaştırma ile İlgili Mesleki Yeterlik Gelişimi Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

38 madde 7 alt boyut;

1-4 maddeler, öğretim yöntem ve teknikleri

5-11 maddeler, bireyselleştirilmiş eğitim programı

12-18 maddeler, tanılama ve değerlendirme

19-24 maddeler, görev ve sorumluluk

25-28 maddeler, materyal geli?tirme

29-34 maddeler, aile e?itimi/i? birli?i

35-38 maddeler, yasal düzenlemeler

ARABPSYCHOLOGY.COM